

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-12

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Myöhänen, Taija			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Ethän sinä elä, jos sitä kipua ee oo." Kipukäsitykset ja kipukäyttäytyminen sekä niihin vaikuttavat tekijät Pohjois-Savolaisessa maalaiskylässä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaali- ja kulttuuriantropologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2006-01-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 88 s.	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa selvitetään Pohjois-Savolaisen maalaiskylän ihmisten kipukäsityksiä ja kipukäyttäytymistä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Kipukäyttäytymisellä tarkoitetaan tässä kivun ilmaisua, kivun sietokykyä, kivun lievityskeinoja ja suhtautumista sekä omaan että toisten kipuun. Tutkimus selvittää sitä, että miten ja missä määrin ympäröivä kulttuuri ja yhteisö sekä sen arvot ja mallit sekä varhaislapsuuden kokemukset ja kasvatus vaikuttavat ihmisten kipukäsityksiin ja kipukäyttäytymiseen. Edellä mainittuja asioita tutkittiin ihmisten kokemusten, käsitysten ja asenteiden kautta teemahaastattelumenetelmällä. Tutkimusta varten haastateltiin 16 iältään 25 - 84-vuotiasta satunnaisesti valittua miestä ja naista, joista miehiä 7 ja naisia 9.</p> <p>Tässä tutkimuksessa kivulla ymmärretään lähestulkoon pelkästään fyysistä kipua, koska haastateltavat kyläläiset lähtivät puhumaan ja kuvailemaan pääsääntöisesti juuri fyysistä kipua. Tämä seikka on suoraan vaikuttanut tämän tutkimuksen painotukseen ja tutkimuksessa tarkastellaan kipua siis ainoastaan fyysisen kivun kautta.</p> <p>Tutkimuksessa ilmeni, että pääasiassa kipu voidaan nähdä positiivisena ilmiönä, ihmisen elämää hyödyttävänä kokemuksena. Kipu on merkki, joka kertoo, että nyt on jotain vialla omassa kehossa ja se kehottaa hakeutumaan hoitoon riittävän ajoissa. Kipu myöskin varoittaa meitä vahingoittamasta itseämme tai muita. Kipu voidaan nähdä myös kasvattavana kokemuksena. Kipukokemusten kautta ihmisen arveltiin osaavan paremmin arvostavan omaa elämänsä ja priorisoida elämänarvojansa. Kaikesta tästä päätellen voidaan ehkä jopa sanoa, että elämä ilman kipuja nähtiin hankalana eikä suinkaan helppona.</p> <p>Yleensä omaa kivun sietokykyä kuvattiin korkeaksi ja siihen liittyen kipulääkitystä kerrottiin käytettävän hyvin vähän. Toisten ihmisten kipulääkkeiden käytöstä oltiin yleisesti kuitenkin sitä mieltä, että muut käyttävät lääkkeitä aivan liikaa. Kivun kanssa sinnitteleminen ilman lääkkeitä vaikuttaisi olevan suorastaan kunnia-asia ja herkästi kipulääkkeitä käyttäviä näytettäisiin jopa paheksuvan. Vaikuttaisikin siltä, että kipulääkkeiden käyttäjät jakaantuvat kahteen eri ryhmään: ilman kipulääkkeitä sinnitteleviin ja kipulääkkeiden liikakäyttäjiin.</p> <p>Tutkimuksen mukaan näyttäisi siltä, että ihmiset kaiken kaikkiaan puhuvat kivusta ja omasta terveydentilastaan paljon keskenään. Kipu on tässä suhteessa rinnastettavissa säästä puhumiseen. Kun kivun ilmaisussa mennään kuulumisten vaihtoa syvällisemmälle tasolle, niin eroja kivun ilmaisussa alkaa ilmaantua niin sukupuolen kuin iänkin perusteella.</p> <p>Naiset näyttäisivät puhuvan kivusta paljon enemmän ja ilmaisevat kipua paljon herkemmin kuin miehet. Miehet taas näyttäisivät pitävänsä kivun itsellään ja hoitavansa kipua yksinäisyydessä ja jopa tietoisesti peittelevän sitä muilta. Syitä tähän nähtiin useita. Yhtenä merkittävänä syynä näyttäisi vaikuttavan miesten ja naisten saama erilainen kasvatus, missä miehiä on pienestä pitäen kehoitettu olla ilmaisematta kipujaan tai muitakaan tunteitaan julkisesti ja olla näyttämättä pelkoaan, saati esimerkiksi itkevän julkisesti. Tässä mallioppimisille vaikuttaisi olleen myös merkittävä vaikutus. Useimmat muistelivat omien äitiensä näyttäneen kipua ja valittelevan ääneen, kun taas isien ei muistettu näyttäneen kipujaan tai tunteitaan julkisesti ollenkaan. Toisena syynä miesten kipujen ilmaisemattomuudelle näyttäisi olevan se, että miehille kivun ilmaisemiseen ei riitä pelkkä kipu, vaan vaivan tulee olla paljon näkyvämpi ulospäin, esimerkiksi kipsattu jalka. Kolmanneksi syyksi omien kipujensa peittelylle haastattelemani miehet itse näkivät sen, että he eivät halunneet kivuillansa huolestuttaa muita, lähinnä perhettään. Useimmat miehet tuntuivat jopa ahdistuvan siitä kaikesta huolesta, minkä heidän kipunsa aiheutti perheenjäsenissä ja siksi he pyrkivät kipunsa peittämään.</p> <p>Eri ikäryhmien erilainen suhtautuminen kipuun voidaan liittää yleisesti niihin ajan, kulttuurin ja yhteiskunnan muutoksiin, jotka heijastuvat myös terveys ja sairauskysymyksiin. Hoidon ja lääkkeiden saatavuuden helpottuminen on johtanut siihen, että ihmiset kaikissa ikäryhmissä hakeutuvat hoitoon ja lääkitsevät itseään pienemmistä vaivoista kuin aikaisemmin. Kuitenkin näyttäisi siltä, että vanhemmissa ikäryhmissä (tarkoitetaan tässä n. ennen vuotta 1950 syntyneitä) ei ilmaista kipua niin herkästi eikä hakeuduta niin helposti esim. lääkärille kuin taas nuoremmassa ikäryhmissä. Nuorempien ikäryhmien herkempiä kivunilmaisua näyttäisi vaikuttaneen myös yleisten elinolojen helpottuminen. Nähtiin, että nuorempi polvi ei ole tottunut hankalissa oloissa elämiseen ja vaivassa olemiseen siinä määrin kuin vanhempi polvi, esim. sota-ajalla eläneet. Vaikka kipuun suhtautumisessa näyttäisi olevan eroja sukupuolen ja iän mukaan, niin lopulta vaikuttaisi siltä, että suomalaiset yleensä kestävät koviakin kipuja valittelematta ja omia kipuja usein jopa vähätellään. Suomalaisten korkea työmoraali, ahkeruus ja pyrkimys pärjätä omillaan selittävät suomalaisten urheaa kivun kohtaamista. Muiden kansojen tai kulttuurien kipukäsityksistä tai kipukäyttäytymisestä haastateltavilla ei ollut juurikaan todellisia kokemuksia eivätkä siten osanneet verrata niitä suomalaisiin käsityksiin, mutta yleinen käsitys ja tuntuma asiasta kuitenkin näyttäisi olevan se, että suomalaiset ovat tavallista karaistuneempia eivätkä ainakaan turhista valittele.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kipu - käsitykset - suomalaiset kipu - kokeminen - naiset - miehet			

kipu - kokeminen - ikäryhmät
kipukäyttäytyminen
kivun ilmaisu
antropologia - lääketiede
lääketieteellinen antropologia
haastattelututkimus

Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information